

АНТОНЮК Лілія,
*завідувач лабораторії інноваційної діяльності,
старший викладач кафедри психології та інклюзивної освіти
Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: НОВІ ВИКЛИКИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ВІДНОВЛЕННЯ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Цифрова трансформація освіти в Україні – це не просто технічне оновлення, а ґрунтовний інноваційний процес, що переосмислює освітню діяльність через призму сучасних технологій, креативності й адаптивності. З погляду інноваційної діяльності, цей процес спрямований на створення динамічної екосистеми, де інновації стають рушійною силою для підвищення якості освіти, розвитку креативного мислення, інтеграції штучного інтелекту (ШІ), віртуальної реальності (VR) та інших передових інструментів. Це дає змогу перейти від традиційних методів до персоналізованого, інклюзивного та стійкого (resilient) навчання, особливо в умовах сучасних викликів, як-от війна та глобальна конкуренція.

Концепція цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року, розроблена Міністерством освіти і науки України, а також Національна економічна стратегія на період до 2030 року окреслюють інновації як національну ідею, де освіта стає хабом для цифрової економіки, зелених технологій та глобального лідерства [6].

Стратегія пропонує бачення того, як створити сприятливі умови для бізнесу, стартапів, науковців, інвесторів і міжнародних партнерів у сфері інновацій. Вони є критично важливими для захисту суверенітету та територіальної цілісності, економічного розвитку країни. Реалізація стратегії дасть змогу Україні зробити економічний стрибок шляхом створення інноваційних продуктів, товарів і послуг та стати регіональним лідером.

Михайло Федоров, віцепрем'єр-міністр з інновацій, освіти, науки та технологій, Міністр цифрової трансформації України, зазначає, що «технології та інновації – наш ключ до перемоги та економічного стрибка, а отже, – можливостей покращити якість життя. Стратегія WINWIN – це комплексне бачення та конкретні кроки для зміцнення інноваційної екосистеми в Україні, ефективного регулювання та відкриття нових ринків. Документ також пріоритезує ключові напрями розвитку для країни, зокрема DefenseTech, MedTech, EdTech, Agritech, AI, галузь напівпровідників. Це дасть змогу підприємцям створювати інноваційні продукти з доданою вартістю саме в Україні. А для України – це можливість долати внутрішні виклики, що пов'язані з війною, повертати якість життя та будувати найзручнішу цифрову державу у світі». Зі свого боку Оксен Лісовий, міністр освіти і науки України, звертає увагу на те, що «завдяки інноваціям освіта робить важливий крок уперед. Змінюються підходи, інструменти та засоби навчання – відповідно змінюється якість навчання. Важливо, щоб інноваційні рішення не були точковими, зосередженими лише в освіті, але охоплювали й інші сфери, насамперед

економіку та оборону. Для цього на державному рівні має бути системний підхід у наших політиках. Стратегія цифрового розвитку інновацій WINWIN підтверджує дотримання цього підходу» [1].

Цифрові інструменти масштабуються, замінюючи папір на ШІ-помічників, а на заходах, як-от форум «Інноваційні трансформації в освіті», обговорюють AI-парадигми та цифрову безпеку. Це робить освіту інклюзивною та орієнтованою на майбутнє, де інновації – ключ до реалізації потенціалу кожного.

Нормативно-правова база цифрової трансформації освіти в Україні формується завдяки низці документів, спрямованих на інтеграцію цифрових технологій в освітній процес, що сприяє підвищенню ефективності управління та розвитку компетентностей. Вона відповідає загальнодержавним стратегіям, серед яких Концепція цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року, забезпечуючи правове підґрунтя для автоматизації процесів, створення єдиних баз даних і оптимізації адміністративних процедур.

Нормативно-правова база цифрової трансформації освіти включає такі ключові документи:

- Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування інтегрованих інформаційних систем у сфері освіти» від 27.07.2022 № 2457-IX [2];
- розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації від 03.03.2021 № 167-р [5];
- накази МОН України, зокрема: «Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні» від 07.08.2024 № 1112 [3]; «Про затвердження Порядку та умов функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти» від 22.08.2024 № 1182 [4], що регламентують комп'ютеризацію шкіл, стандарти обладнання та інтеграцію ІТ.

Означені вище документи доповнюються іншими, формуючи комплексну базу для переходу до цифрової освіти. Вони сприяють розвитку освітньої системи, де дані та інновації – основа для глобальної конкурентоспроможності.

Виклики регулювання інноваційної діяльності в цифровому контексті освіти в Україні є багаторівневими та пов'язані з динамічним розвитком технологій, геополітичними факторами та соціально-економічними нерівностями. Швидке впровадження штучного інтелекту, дистанційного навчання та платформ на кшталт «Дія.Освіта» створює прогалини в нормативно-правовій базі, оскільки законодавство не встигає за темпами інновацій. Це призводить до ризиків у сферах захисту даних, кібербезпеки та етики ШІ. Додатково ускладнюють ситуацію низька цифрова компетентність педагогів, регіональний цифровий розрив та необхідність адаптації регуляцій до воєнних умов, серед яких – руйнування інфраструктури та масова міграція.

Інноваційна діяльність у сфері освіти, зокрема розробка цифрового контенту (електронних підручників, мультимедійних матеріалів), онлайн-курсів підвищення кваліфікації, а також інструментів на основі штучного інтелекту (ШІ-адаптивні системи навчання, чат-боти для освіти), стикається із серйозними

викликами у сфері захисту інформації та інтелектуальної власності. Ці проблеми виникають у зв'язку зі швидким розвитком цифрових технологій, масовим використанням онлайн-платформ і недостатньою адаптацією нормативної бази, що призводить до ризиків порушення прав, витоків даних і гальмування інновацій. Означені проблеми не тільки створюють ризики, а й стримують інноваційний потенціал української освіти, роблячи її менш конкурентоспроможною на глобальному рівні.

Повномасштабне вторгнення росії змусило вітчизняну систему освіти швидко адаптуватися до нових реалій: повітряні тривоги, відключення електроенергії, окупація територій та міграція населення. Це призвело до масового впровадження дистанційного та змішаного навчання.

Воєнний стан одночасно став каталізатором і тестом для цифрової трансформації освіти – прискорив перехід до онлайн-навчання, але оголив вразливості інфраструктури та кібербезпеки. Паралельно процес європейської інтеграції стимулює гармонізацію українського законодавства з нормами ЄС та акцентує увагу на розвитку цифрових компетентностей, регулюванні ІІІ та створенні інклюзивного цифрового освітнього середовища. Такий дуальний вплив робить цифрову освіту ключовим фактором стійкості та європейського майбутнього України.

Цифрова трансформація освіти в Україні, прискорена воєнним станом та процесом європейської інтеграції, стала ключовим фактором забезпечення стійкості та безперервності освітнього процесу.

Інноваційна діяльність (розробка ІІІ-інструментів, онлайн-курсів підвищення кваліфікації, цифрового контенту) стикається з новими викликами регулювання: недостатній захист інтелектуальної власності (особливо ІІІ-генерованого контенту), ризики витоків даних, плагіату. У підсумку, цифрова трансформація та нормативно-правове регулювання має еволюціонувати від фрагментарного до інтегрованого, орієнтованого на європейські стандарти, аби трансформувати виклики (війна, кіберзагрози) в можливості для конкурентоспроможної, інклюзивної та інноваційної освіти майбутнього. Це не лише забезпечить відновлення, а й позиціонує Україну як лідера інновацій освіти в регіоні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. WINWIN: Україна затвердила Стратегію цифрового розвитку інновацій на період до 2030 року. *Міністерство цифрової трансформації України*: вебсайт. 2025. URL: <https://impression.ua/yaki-nakazy-mon-vyznachaiut-kompiuteryzatsiiu-shkil-u-2025-rotsi/> (дата звернення: 23.11.2025).

2. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування інтегрованих інформаційних систем у сфері освіти: Закон України від 27.07.2022 № 2457-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2457-20#Text> (дата звернення: 20.11.2025).

3. Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні: наказ МОН України від 07.08.2024 № 1222/42567. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-poriadku-ta-umov-zdobuttia-zahalnoi->

serednoi-osvity-v-komunalnykh-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-v-umovakh-voiennoho-stanu-v-ukraini-zareiestrovanyi-u-ministerstvi-iust (дата звернення: 20.11.2025).

4. Про затвердження Порядку та умов функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти : наказ МОН України від 22.08.2024 № 1182 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/z1408-24/name/sp:dark> (дата звернення: 20.11.2025).

5. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/proshvalennya-konceptiyi-rozvitku-cifrovih-kompetentnostej-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-z-yiyi-realizaciyi-167-030321> (дата звернення: 20.11.2025).

6. Цифрова трансформація економіки України. *Національний інститут стратегічних досліджень* : вебсайт. 2025. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-veresen-2025-roku>(дата звернення: 23.11.2025).

АСАДОВ Едуард
*здобувач освіти бакалаврського рівня
спеціальності «Середня освіта (Трудове навчання та технології)»
Криворізького державного педагогічного університету*

САВЧЕНКО Лариса
*науковий керівник, доктор педагогічних наук, професор
кафедри технологічної та професійної освіти
Криворізького державного педагогічного університету*

ОСОБЛИВОСТІ КОМАНДНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ В УМОВАХ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Сучасний етап розвитку технологічної та професійної освіти в Україні характеризується впровадженням компетентнісного підходу, що орієнтує освітній процес на формування здатності здобувачів освіти застосовувати знання у практичній діяльності. У цьому контексті особливого значення набуває розвиток ключових компетентностей, необхідних для професійної та соціальної самореалізації особистості.

Ефективним засобом реалізації зазначеного підходу є проектна діяльність, яка забезпечує поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю. У процесі виконання творчих проєктів учні набувають умінь планувати, організовувати та презентувати результати роботи, що сприяє розвитку самостійності, ініціативності та відповідальності [1, с. 22].

Проектна діяльність має міждисциплінарний характер і забезпечує інтеграцію знань із різних освітніх галузей. Наприклад, під час виконання проєкту «Екологічна торбинка» поєднуються технологічні, математичні, мистецькі та екологічні знання. Водночас орієнтація на реальні життєві ситуації